

Raport
Zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 12 – 13 marca 2010 r.
na Wydziale Nauk o Zdrowiu
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego
dotyczącej oceny jakości kształcenia na kierunku pielęgniarstwo
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

- prof. dr hab. n. med. Tadeusz Laudański –przewodniczący, członek PKA
- dr n. med. Tomasz Dawiskiba –członek PKA
- dr n. med. Grażyna Iwanowicz-Palus –ekspert PKA
- mgr inż. Maciej Markowski –ekspert ds. formalno-prawnych PKA
- Małgorzata Cerbin –ekspert ds. studenckich, przedstawiciel Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni, a także ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, otrzymał od władz Uczelni dodatkowo zamówione dokumenty, przeprowadził hospitacje i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował ponadto wylosowane prace dyplomowe.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Misja Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (WUM) nie została przedstawiona w sposób sformalizowany (np. w formie Uchwały Senatu) tym niemniej na podstawie przygotowanego Raportu Samooceny, a także przeprowadzonych z władzami Uczelni rozmów, należy stwierdzić, iż jest nią kształcenie w zakresie kierunków medycznych realizowane w wymiarze międzynarodowym, oparte na ogólnoświatowych standardach edukacyjnych i wymianie myśli naukowej pomiędzy wyższymi uczelniami krajowymi i zagranicznymi. Głównym celem Uczelni jest utrzymanie procesu ciągłego polepszania jakości kształcenia, prowadzenia badań naukowych przez pracowników naukowych i studentów, a także wszystkich innych działań związanych z pracą dydaktyczną i naukową.

WUM prowadzi kształcenie na niemal wszystkich możliwych kierunkach studiów medycznych (z wyjątkiem kosmetologii oraz wydzielonych kierunków unikatowych) i poziomach kształcenia (włącznie ze studiami trzeciego stopnia), jest przy tym największą uczelnią medyczną w naszym kraju, a zarazem jedyną placówką Mazowsza

prowadzącą nauczanie w zawodzie lekarza oraz lekarza dentysty, ale również ratownika medycznego oraz położnej. W odniesieniu do pozostałych kierunków studiów (w tym pielęgniarstwa) jest jedyną prowadzącą je w makroregionie uczelnią publiczną umożliwiając bezpłatne (z punktu widzenia studentów) odbywanie studiów stacjonarnych. W ten sposób Uczelnia realizuje swoją szczególnie ważną funkcję społeczną. Nie do przecenienia jest oczywiście również rola WUM jako organu założycielskiego 5 szpitali klinicznych w Warszawie pełniących olbrzymią rolę w zakresie działalności leczniczej dla mieszkańców nie tylko stolicy, ale z uwagi na bardzo wysoki standard usług medycznych – całego kraju (najważniejsza z przyczyn wyróżniającej oceny kontaktów Uczelni z otoczeniem).

Oceniając rolę Uczelni przez pryzmat wizytowanego kierunku studiów, należy podkreślić także jej ważną rolę w umożliwianiu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pielęgniarzek w ramach studiów podyplomowych. I tak przykładowo w bieżącym roku akademickim WUM prowadzi kursy kwalifikacyjne w dziedzinach pielęgniarstwa ratunkowego, pielęgniarstwa rodzinnego, pielęgniarstwa opieki paliatywnej oraz pielęgniarstwa opieki długoterminowej, a także specjalizacje w dziedzinie pielęgniarstwa nefrologicznego, chirurgicznego, kardiologicznego czy anestezjologicznego.

Podobnie jak misja, także strategia rozwoju uczelni przedstawiona została w Raporcie Samooceny w sposób bardzo ogólny. Uczelnia zamierza dążyć do tego, aby kształcić na najwyższym poziomie optymalną liczbę studentów, dbając równocześnie o to, aby warunki bytowe nie ograniczały nikomu możliwości zdobywania na niej wiedzy (m.in. poprzez dostępność bazy noclegowej w domach studenckich). Rozwój WUM skierowany jest na poprawę jakości we wszystkich dziedzinach jej działalności, a szczególnie w tych, które związane są z dydaktyką i działalnością naukową – m.in. poprzez systematyczne nakłady w infrastrukturę oraz pomoc udzielaną pracownikom uczelni w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i rozwoju naukowym. Uczelnia mając ponadto świadomość olbrzymiej roli wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia prowadzi obecnie działania mające w sposób zdecydowany usprawnić jego funkcjonowanie, przy czym prace te są szczególnie zaawansowane na Wydziale Nauk o Zdrowiu.

Wyrazem dążenia WUM do internacjonalizacji procesu kształcenia jest otwarcie się na szeroką wymianę międzynarodową poprzez realizację procesu kształcenia w języku angielskim (obecnie jedynie dla studentów kierunku lekarskiego), a także aktywny udział w programie wymiany studentów LLP-Erasmus. Z kolei świadectwem dążenia Uczelni do osiągania najwyższych standardów w prowadzonej działalności dydaktycznej jest zamysł stopniowego wprowadzenia tzw. nauczania problemowego (problem based learning) na wybranych kierunkach studiów (obecnie pilotażowo na kierunku lekarsko-dentystycznym). Pomysł ten, choć kosztowny oraz trudny do wprowadzenia ze względów organizacyjnych, zasługuje na szczególne podkreślenie oraz słowa uznania.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organami kolegialnymi uczelni są senat i rady wydziałów, zaś jednoosobowymi rektor oraz dziekani wydziałów. Analiza dokumentacji dotyczącej wybranych decyzji podejmowanych przez organy uczelni, pozwala stwierdzić, iż pozostają one zasadniczo w zgodzie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz aktami wewnętrznymi uczelni. Sprawy podejmowane przez organy kolegialne leżą w zakresie ich kompetencji określonych w szczególności w art. 130 ust. 2, art. 169 ust. 2 Ustawy (w przypadku

Senatu) oraz określonych w Statucie Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Rektor w sposób poprawny wywiązuje się z obowiązku wynikającego z art. 35 ust.1 Ustawy.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Strukturę organizacyjną jednostki prowadzącej kształcenie na ocenianym kierunku studiów tworzą: Kliniki (4) oraz Zakłady (18). W strukturze organizacyjnej funkcjonują:

- **Kliniki:** Geriatrii, Chirurgii Ogólnej i Żywienia Klinicznego, Neurologii oraz Położnictwa i Ginekologii
- **Zakłady:** Podstaw Pielęgniarstwa, Pielęgniarstwa Klinicznego, Pielęgniarstwa Społecznego, Pielęgniarstwa Nefrologicznego, Pielęgniarstwa Chirurgicznego i Transplantacyjnego, Nauczania Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Ratownictwa Medycznego, Biofizyki i Fizjologii Człowieka, Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej, Zdrowia Publicznego, Żywienia Człowieka, Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych, Dydaktyki i Efektów Kształcenia, Biologii Medycznej, Diagnostyki Laboratoryjnej, Biochemii Ogólnej i Żywności, Immunologii i Żywienia oraz Profilaktyki Onkologicznej

Bazę dydaktyczną dla studentów pielęgniarstwa Wydziału Nauki o Zdrowiu stanowią ponadto jednostki innych Wydziałów WUM i tak zwana „baza obca” czyli jednostki nie wchodzące w struktury Uniwersytetu.

Wniosek: Struktura organizacyjna ocenianej jednostki odpowiada potrzebom dydaktycznym i naukowym.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1. Liczba studentów i doktorantów uczelni i jednostki. Stan na 30.11.2009 r.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	7692	2806	314	64
Studia niestacjonarne	1831	1044	-	-
Razem	9523	3850	314	64

Uczelnia spełnia wymagania określone w art. 163 ust. 2 ustawy.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Wydział Nauk o Zdrowiu posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk medycznych (w dyscyplinie medycyna) oraz w dziedzinie nauk o zdrowiu.

Wydział prowadzi kształcenie w ramach kierunków: dietetyka, pielęgniarstwo, położnictwo, ratownictwo medyczne oraz zdrowie publiczne. Prezydium PKA wydało pozytywną ocenę jakości kształcenia na kierunkach: pielęgniarstwo, położnictwo oraz

zdrowie publiczne. Pozostałe kierunki nie podlegały dotychczas ocenie jakości kształcenia.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów. Stan na 12.03.2010 r.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I^{go} stopnia	I	288	96	384
	II	247	160	407
	III	306	19	325
II^{go} stopnia	I	194	246	440
	II	198	253	451
Razem		1233	774	2007

Udział studentów ocenianego kierunku studiów w ogólnej liczbie studentów uczelni wynosi 20,4%, natomiast w ogólnej liczbie studentów jednostki 51,3%. Tak duża ilość studentów kierunku pielęgniarstwo powoduje, iż z jednej strony jest on szczególnie ważnym z punktu widzenia szeroko rozumianej działalności WUM oraz jego Wydziału Nauk o Zdrowiu, jednocześnie jednak wobec szczególnie rozbudowanych programów nauczania stacjonarnych studiów pierwszego stopnia rodzi określone problemy natury organizacyjnej. Świadome powyższego władze jednostki deklarują ograniczenie rekrutacji na tę najtrudniejszą w realizacji formę studiów zamierzając kompensować powyższe zwiększoną rekrutacją na znacznie prostsze w prowadzeniu studia tzw. „pomostowe”. Świadczy to przy tym bardzo pozytywnie o ich poczuciu odpowiedzialności za zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Uczelnia spełnia wymagania odnoszące się do spraw będących przedmiotem analizy części I raportu, w tym w zakresie dotyczącym formalno – prawnych aspektów jej funkcjonowania.

Zaleca się dokonanie zmian zgodnie z uwagami zawartymi w załączniku Nr 2.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Sylwetka absolwenta.

Sylwetka absolwenta studiów I stopnia kierunku „pielęgniarstwo” w WUM jest zgodna z kwalifikacjami absolwenta zawartymi w standardach kształcenia dla kierunku studiów: „pielęgniarstwo” (rozporządzenie MNiSzW z dnia 12 lipca 2007 r., załącznik nr 80). Zakładane cele kształcenia oraz kompetencje, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem oraz kontynuacji kształcenia przez całe życie. W kształtowaniu koncepcji kształcenia nie przewidziano udziału pracodawców.

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Zasady rekrutacji dla kierunku pielęgniarstwo określone zostały w Załączniku nr 9 do Uchwały Nr 13 Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 25 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zasad i trybu postępowania rekrutacyjnego na I rok studiów na rok akademicki 2009/2010. Zgodnie z art. 169 ust. 2 Uchwałę podano do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy. Nadzór nad procesem rekrutacji sprawuje Senacka Uczelniana Komisja Rekrutacyjna.

Studia stacjonarne I stopnia. W przypadku wszystkich kandydatów (zarówno z tzw. nową maturą, maturą międzynarodową, maturą europejską jak również z tzw. starą maturą) o przyjęciu decydowały wyniki egzaminów maturalnych z języka polskiego, języka obcego oraz z przedmiotu dodatkowego (preferowane: biologia, chemia, fizyka z astronomią, matematyka, wiedza o społeczeństwie). Dodatkowo punktowane były: dyplom zawodowy zgodny z wybranym kierunkiem studiów oraz dyplom ukończenia kursu podstawowego pierwszej pomocy. Z pominięciem postępowania rekrutacyjnego o przyjęcie na studia stacjonarne ubiegać się mogli laureaci i finaliści stopnia centralnego z zakresu olimpiady biologicznej, chemicznej, fizycznej oraz matematycznej, a także laureaci stopnia centralnego olimpiady pielęgniarstwa oraz regionalnej mazowieckiej olimpiady wiedzy przyrodniczej. Powyższe rozwiązania ocenia się bardzo pozytywnie.

Studia niestacjonarne tzw. pomostowe. Dla osób, które posiadały prawo wykonywania zawodu pielęgniarki o przyjęciu na studia decydowały wyniki dyplomowego egzaminu zawodowego, udokumentowane formy kształcenia przeddyplomowego (studia wyższe, specjalizacje, kursy), a także działalność naukowa oraz udział w organizacji szkoleń i zjazdów.

Studia stacjonarne II stopnia. Rekrutacja dotyczy osób, które uzyskały tytuł licencjata pielęgniarstwa. Kwalifikacja odbywa się na podstawie wyniku ukończenia studiów pierwszego stopnia, oceny działalności naukowej kandydata oraz egzaminu testowego.

Studia niestacjonarne II stopnia. Dla osób, które brały udział w kwalifikacji na studia stacjonarne II stopnia, lecz nie uzyskały wystarczającej do przyjęcia liczby punktów.

Wniosek: przyjęte w Uczelni zasady rekrutacji ocenia się bardzo pozytywnie, przy czym na szczególne podkreślenie zasługuje m.in. przydział dodatkowych punktów za posiadanie dyplomu zawodowego pielęgniarki oraz dyplomu ukończenia kursu podstawowego pierwszej pomocy (3-letnie studia pierwszego stopnia), preferencje dla osób posiadających już wykształcenie wyższe, specjalizacje lub ukończone kursy (studia pomostowe) oraz osób aktywnych naukowo (studia pomostowe oraz studia drugiego stopnia) oraz przede wszystkim koncepcja przeprowadzania egzaminu testowego (studia drugiego stopnia).

1.3 Ocena realizacji planów studiów i programów nauczania

Plany studiów i programy nauczania zostały opracowane zgodnie z rozporządzeniem MNiSzW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych ... (stacjonarne studia pierwszego stopnia oraz stacjonarne i niestacjonarne studia drugiego stopnia) oraz rozporządzeniem MZ z dnia 11 maja 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia studiów zawodowych (studia „pomostowe” – poziomy A, B, C, D i E).

Z analizy planów **stacjonarnych studiów pierwszego stopnia** (dla osób, które nie są absolwentami liceów medycznych lub medycznych szkół zawodowych) wynika, że są one

identyczne dla studentów, którzy rozpoczęli kształcenie w roku akademickim 2007/2008, 2008/2009 jak i 2009/2010. Studia trwają 6 semestrów, a łączna liczba godzin zajęć i praktyk wynosi 4857 (4815 określone właściwym standardem kształcenia oraz 2 godziny przysposobienia bibliotecznego, 25 godzin diagnostyki laboratoryjnej i 15 godzin kształcenia w zakresie profilaktyki onkologicznej). Na praktyki zawodowe przeznaczono 1200 godzin, na zajęcia praktyczne 1100 godzin. Na samokształcenie Uczelnia przeznaczyła 735 godzin (pozytywne ograniczenie do 15 godzin w zakresie „dietetyki”). Nazwy przedmiotów, treści kształcenia oraz łączna ilość godzin w ramach poszczególnych przedmiotów są zgodne ze standardem. Zwraca uwagę fakt przeznaczenia zbyt dużej ilości godzin na wykłady z części klinicznych przedmiotów kierunkowych kosztem części pielęgniarstwa (np. pediatria – 50, pielęgniarstwo pediatryczne – 10; neurologia – 40, pielęgniarstwo neurologiczne – 15; chirurgia – 50, pielęgniarstwo chirurgiczne – 10) oraz realizacja 1/3 zajęć praktycznych przez lekarzy. Plany studiów zasadniczo w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów, wątpliwości budzi jedynie realizacja części praktyk zawodowych z pielęgniarstw chirurgicznego, internistycznego i pediatrycznego już po roku pierwszym tzn. jeszcze przed rozpoczęciem zajęć teoretycznych i praktycznych z tych przedmiotów. Program nauczania zakłada realizację tylko jednego z przedmiotów określonego we właściwym standardzie jako przedmiot „do wyboru” („język migowy”), przy czym jest to rozwiązanie dopuszczalne. W chwili obecnej studia licencjackie prowadzone są wyłącznie w języku polskim.

Z analizy planów **studiów drugiego stopnia realizowanych w systemie stacjonarnym** wynika, że są one identyczne dla studentów, którzy rozpoczęli kształcenie w roku akademickim 2008/2009 jak i 2009/2010. Studia trwają 4 semestry, a łączna liczba godzin zajęć wynosi 754 (w tym zajęcia praktyczne 200), co jest niezgodne z właściwym standardem kształcenia, który określa tę liczbę na minimum 1300. Na praktyki zawodowe przeznaczono dodatkowo 550 godzin (to z kolei, choć znacznie przekracza wymagane minimum, nie jest oczywiście błędem). Na studiach drugiego stopnia nie jest realizowane samokształcenie. Nazwy przedmiotów, treści kształcenia oraz łączna ilość godzin w ramach poszczególnych przedmiotów są zgodne ze standardem. Plany studiów w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów. Program nauczania nie umożliwia studentowi wyboru jakichkolwiek treści kształcenia - oferta tzw. zajęć „do wyboru” powinna stanowić minimum 30% liczby godzin będącej różnicą łącznej liczby godzin zajęć dydaktycznych i minimalnej liczby godzin zajęć zorganizowanych określonych we właściwym standardzie kształcenia (tj. ponad 290 godzin). W chwili obecnej studia drugiego stopnia prowadzone są wyłącznie w języku polskim. Należy zaznaczyć, iż tak duże różnice w porównaniu z właściwym standardem kształcenia wynikają z częściowo nieprecyzyjnych zapisów prawnych (których mylna interpretacją jest niemal powszechna), tym bardziej więc należy pozytywnie ocenić przedstawienie już w trakcie wizytacji nowych planów studiów, które miałyby obowiązywać od przyszłego roku akademickiego i które wolne byłby od większości ww. uwag. I tak: studia trwać będą nadal 4 semestry, a łączna liczba godzin zajęć wynosić będzie 1300 (w tym zajęcia praktyczne 640). Na praktyki zawodowe przeznaczone zostanie dodatkowo 160 godzin (nazwy przedmiotów, treści kształcenia oraz łączna ilość godzin w ramach poszczególnych przedmiotów zgodne ze standardem, niestety program nauczania w dalszym ciągu nie zakłada oferty tzw. zajęć „do wyboru”). Tak szybka reakcja Władz Wydziału świadczy o wadze, jaką przywiązują one do jakości prowadzonego kształcenia.

Z analizy planów **studiów drugiego stopnia realizowanych w systemie niestacjonarnym** wynika, że są one identyczne dla studentów, którzy rozpoczęli kształcenie w roku akademickim 2008/2009 jak i 2009/2010. Studia trwają 4 semestry,

a łączna liczba godzin zajęć wynosi 734 (w tym zajęcia praktyczne 180), co jest niezgodne z właściwym standardem kształcenia, który określa tę liczbę na minimum 60% z 1300 tj. 780. Na praktyki zawodowe przeznaczono dodatkowo 392 godziny (to z kolei, choć znacznie przekracza wymagane minimum, nie jest oczywiście błędem). Nazwy przedmiotów, treści kształcenia oraz łączna ilość godzin w ramach poszczególnych przedmiotów są zgodne ze standardem. Plany studiów w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów. Program nauczania nie umożliwia studentowi wyboru jakichkolwiek treści kształcenia - oferta tzw. zajęć „do wyboru” powinna stanowić minimum 30% liczby godzin będącej różnicą łącznej liczby godzin zajęć dydaktycznych i minimalnej liczby godzin zajęć zorganizowanych określonych we właściwym standardzie kształcenia (tj. minimum 130 godzin). Analogicznie jw. przedstawione zostały Zespołowi wizytującemu skorygowane plany studiów, które miałyby obowiązywać na studiach niestacjonarnych od przyszłego roku akademickiego. I tak: studia trwać będą nadal 4 semestry, a łączna liczba godzin zajęć wynosić będzie 1126 (w tym zajęcia praktyczne 480). Na praktyki zawodowe przewidziane zostały dodatkowo 160 godzin (nazwy przedmiotów, treści kształcenia oraz łączna ilość godzin w ramach poszczególnych przedmiotów zgodne ze standardem, i tu niestety program nauczania w dalszym ciągu nie zakłada oferty tzw. zajęć „do wyboru”).

Z analizy planów studiów licencjackich dla osób posiadających już prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa i będących absolwentami 5-letnich liceów medycznych, które rozpoczęły w nich naukę w roku szkolnym 1980 lub później - tzw. **studia pomostowe, poziom A** realizowane w trybie niestacjonarnym wynika, że trwają one 3 semestry, a łączna liczba godzin wynosi 1713. Na zajęcia teoretyczne przeznaczono 618 godzin (co stanowi 36 % ogólnego wymiaru godzin, przy wymaganym 33% - 50%). Na zajęcia praktyczne przeznaczono 60 godzin, na praktyki zawodowe 1035 godzin. Plany studiów i programy kształcenia nie zakładają realizacji samokształcenia. Plany studiów w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów.

Z analizy planów studiów licencjackich dla absolwentów 5-letnich liceów medycznych, którzy rozpoczęli naukę wcześniej niż w roku szkolnym 1980, na kierunku pielęgniarstwo -tzw. **studia pomostowe, poziom B**, realizowanych w trybie niestacjonarnym wynika, że trwają one 5 semestrów, a łączna liczba godzin wynosi 3078. Na zajęcia teoretyczne przeznaczono 1103 godzin (co stanowi 36 % ogólnego wymiaru godzin, przy wymaganym 33% - 50%). Na zajęcia praktyczne przeznaczono 235 godzin, na praktyki zawodowe 1740 godzin. Plany studiów i programy kształcenia nie zakładają realizacji samokształcenia. Plany studiów w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów.

Z analizy planów studiów licencjackich dla absolwentów dwuletnich medycznych szkół zawodowych - tzw. **studia pomostowe, poziom C**, realizowanych w trybie niestacjonarnym wynika, że trwają one 3 semestry, a łączna liczba godzin wynosi 2488. Na zajęcia teoretyczne przeznaczono 1033 godzin (co stanowi 41,5 % ogólnego wymiaru godzin, przy wymaganym 33% - 50%). Na zajęcia praktyczne przeznaczono 120 godzin, na praktyki zawodowe 1335 godzin. Plany studiów i programy kształcenia nie zakładają realizacji samokształcenia. Plany studiów w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów.

Z analizy planów studiów licencjackich dla osób posiadających już prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa i będących absolwentami dwupółletnich medycznych szkół zawodowych - tzw. **studia pomostowe, poziom D** realizowane w trybie niestacjonarnym wynika, że trwają one 2 semestry, a łączna liczba godzin wynosi 2062. Na zajęcia teoretyczne przeznaczono 823 godzin (co stanowi 40% ogólnego wymiaru

godzin, przy wymaganym 33% - 50%). Na zajęcia praktyczne przeznaczono 90 godzin, na praktyki zawodowe 1149 godzin. Plany studiów i programy kształcenia nie zakładają realizacji samokształcenia. Plany studiów w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów.

W odniesieniu do studiów pomostowych, mając na uwadze wymagania określone w standardach kształcenia, sugeruje się w przyszłości rozważenie wprowadzenia przedmiotów „język obcy” (poza wymaganą rozporządzeniem liczbą godzin zajęć dydaktycznych, bowiem jest to przedmiot kształcenia ogólnego) oraz „zakażenia szpitalne”, „język migowy” lub „promocja zdrowia psychicznego” (jako przedmiot do wyboru).

1.4 Ocena systemu ECTS.

System ECTS dla studiów zarówno pierwszego jak i drugiego stopnia jest w pełni zgodny z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu MNiSzW z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz. U. Nr 187, poz. 1385) jak i właściwych standardach kształcenia.

1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

1.5.1. Dostęp do informacji związanych z tokiem i przebiegiem studiów.

Podstawowym źródłem informacji dla studentów są witryny internetowe Uczelni oraz Wydziału, na której znajdują się bieżące informacje na temat funkcjonowania Uczelni, dane kontaktowe, wzory wniosków, przewodniki dydaktyczne (dostępne również w Dziekanacie), godziny pracy dziekanatu i wiele innych. W obiektach dydaktycznych zlokalizowane są tablice informacyjne, na których widnieją plany zajęć oraz ogłoszenia Władz oraz organizacji studenckich. System informowania studentów ocenić należy jako dobry.

1.5.2. Dostępność wykładowców i materiałów dydaktycznych.

Na pierwszych zajęciach prowadzący udostępniają studentom kontaktowy numer telefonu oraz adres e-mail, za pośrednictwem których zainteresowani mogą pozyskać potrzebne informacje, bądź umówić się na konsultacje z nauczycielem. Nie zostały wyznaczone godziny regularnych konsultacji, jednak w opinii studentów byłoby to niepraktyczne, ze względu na rozpiętą siatkę zajęć dydaktycznych. Materiały dydaktyczne są udostępniane studentom zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej. Obejmują one konspekty z odbytych zajęć oraz treści uzupełniające. Dostępność wykładowców i materiałów dydaktycznych uważa się za wystarczającą.

1.5.3. Zasady zaliczania przedmiotów.

Zasady zaliczania przedmiotów przedstawiane są studentom na pierwszych zajęciach. W trakcie roku akademickiego istnieje możliwość zapoznania się z nimi również za pośrednictwem tablic informacyjnych w obrębie katedr, klinik i zakładów odpowiedzialnych za przedmiot. Proponuje się jest, by zasady te udostępnić studentom w obrębie stron internetowych poszczególnych jednostek.

1.5.4. Dostęp do komputerów i Internetu.

Stanowiska komputerowe zlokalizowane są m.in. w obrębie budynku Biblioteki Głównej oraz Centrum Dydaktycznego, a także – jak wynika z informacji uzyskanej od studentów, w niektórych zakładach i szpitalach. Najwięcej stanowisk do pracy własnej – 11, oddano studentom w ramach Internetowej Czytelni Multimedialnej (Biblioteka Główna). Oprócz dostępu do Internetu, komputery posiadają pakiet oprogramowania umożliwiający samodzielne opracowywanie pozyskanych danych. Na terenie wybranych obiektów studenci mają możliwość korzystania z sieci bezprzewodowej WiFi oraz drukarko-kopiarek. Dostęp do sprzętu komputerowego ocenia się jako dobry.

1.5.5. Funkcjonowanie dziekanatu.

Dziekanat Wydziału Nauk o Zdrowiu jest otwarty od wtorku do piątku od godziny 9.00 do wczesnych godzin popołudniowych. Uważa się, że godziny otwarcia dziekanatu nie zostały dostosowane do rozpiętej siatki godzinowej obowiązkowych zajęć dydaktycznych, co jak wskazują studenci, skutkuje koniecznością wcześniejszego zwalniania się z zajęć celem uregulowania spraw administracyjnych. Godziny pracy dziekanatu, nie zostały również dopasowane do potrzeb studentów niestacjonarnych.

Dostępność pracowników dziekanatu uważa się za niewystarczającą. Sugeruje się wyznaczenie popołudniowych godzin pracy dziekanatu w ciągu przynajmniej jednego dnia roboczego, a także objęcie harmonogramem pracy jednego spośród dwóch dni weekendowych.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Obowiązuje klasyczny system zaliczeń i egzaminów (zajęcia dydaktyczne z poszczególnych przedmiotów kończą się zaliczeniem lub egzaminem). W przypadku przedmiotów realizowanych w formie części klinicznej oraz pielęgniarstwa (np. „chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne”) egzamin końcowy zawiera treści nawiązujące zarówno do tzw. kliniki jak i pielęgniarstwa, i wystawiana jest z niego jedna ocena końcowa. W układaniu pytań egzaminacyjnych uczestniczą wszystkie jednostki prowadzące zajęcia dydaktyczne z danego przedmiotu. Zaliczeniu podlega również zrealizowane samokształcenie. W odniesieniu do ćwiczeń z podstaw pielęgniarstwa oraz zajęć realizowanych na bazie szpitalnej obowiązuje wykaz praktycznych umiejętności zawodowych, których nabycie potwierdzone jest przez nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne (sugeruje się dokonanie w przyszłości rozdzielenia zaliczeń umiejętności nabywanych w trakcie ćwiczeń w pracowniach umiejętności, zajęć praktycznych i praktyk zawodowych).

Stosowany system weryfikacji etapowych osiągnięć studentów na kierunku pielęgniarstwo należy ocenić jako właściwy.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Odsiew studentów na kierunku pielęgniarstwo w roku akademickim 2008/09:

Poziomy i formy studiów		I rok	II rok	III rok	Razem
I ^{go} stopnia stacjonarne	Liczba studentów	403	290	390	1083
	Liczba skreślonych	166	10	106	282
I ^{go} stopnia niestacjonarne („pomostowe”)	Liczba studentów	190	151	27	368
	Liczba skreślonych	0	44	0	44
II ^{go} stopnia stacjonarne	Liczba studentów	198	150	0	348
	Liczba skreślonych	13	82	0	95
II ^{go} stopnia niestacjonarne	Liczba studentów	270	158	207	635
	Liczba skreślonych	8	44	38	90

W roku akademickim 2008/2009 odsiew na stacjonarnych studiach I° kierunku pielęgniarstwo wynosił ok. 26 % (przy czym w odniesieniu do studentów I roku stanowiło to aż 41 %, a roku ostatniego 27 %) natomiast na studiach niestacjonarnych tzw. „pomostowych” ok. 12 %. W tym samym czasie odsiew na stacjonarnych studiach II° wynosił ok. 27 %, natomiast na studiach niestacjonarnych ok. 14 %. Najczęstszymi przyczynami skreśleń były: niepodjęcie studiów (na roku pierwszym) oraz niezłożenie pracy dyplomowej do obrony w wymaganym terminie (na roku ostatnim), a ponadto rezygnacja ze studiów, oraz nieuzyskania zaliczenia semestru lub roku w określonym terminie, a zatem przyczyny skreślenia są zgodne z art. 190 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Tak skrajnie duże odsiewy spowodowane niepodjęciem studiów oraz niezłożeniem pracy dyplomowej powinny stać się przyczyną poczynienia przez władze wydziału działań mających na celu bardziej staranny system selekcji kandydatów na studia w przyszłości, jak również zmian odnoszących się do terminu wyboru promotorów i tematów prac dyplomowych.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie.

Zasady dyplomowania określa Regulamin studiów (§23÷§28) oraz opracowane wyłącznie dla studentów ocenianego kierunku: „Standardy dyplomowej pracy licencjackiej i magisterskiej w Wydziale Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w roku akademickim 2009/2010. Przedstawione w tych dokumentach zapisy mają charakter ogólny, nie zawierają m.in. szczegółów związanych z procedurami przeprowadzania samych egzaminów, w tym egzaminu praktycznego z przygotowania zawodowego oraz egzaminu końcowego na studiach „pomostowych”. Inne dokumenty dotyczące powyższych uregulowań nie zostały przedstawione Zespołowi Oceniającemu.

Pracę dyplomową licencjacką student wykonuje pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego, co najmniej z tytułem zawodowym magistra lub lekarza. Dyplomowa praca licencjacka może mieć charakter pracy badawczej, pogładowej, przeglądowej lub kazuistycznej. Tematyka pracy powinna być powiązana z kierunkiem studiów oraz uwzględniać związane z tym kierunkiem praktyczne aspekty zawodu. Student ma prawo wyboru tematu pracy spośród propozycji udostępnionych przez jednostki dydaktyczne lub może przedstawić temat własny. Pracę dyplomową magisterską student wykonuje pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym, co najmniej doktora. Praca magisterska może mieć charakter badawczy, pogładowy lub przeglądowy i powinna mieć wyraźnie zaznaczony walor poznawczy. Powinno cechować ją problemowe podejście i oryginalne ujęcie zagadnienia związanego z kierunkiem studiów. Student ma prawo wyboru tematu pracy spośród propozycji udostępnionych przez Klinikę/Zakład lub może zaproponować temat własny. Oceny pracy licencjackiej lub magisterskiej dokonuje opiekun pracy (dopuszczenie do recenzji) oraz jeden recenzent (ocena pracy w skali 2-5).

Egzamin dyplomowy na stacjonarnych studiach I° stopnia ma formę praktycznego egzaminu z przygotowania zawodowego przeprowadzanego po wcześniejszym złożeniu pracy licencjackiej. Dotychczasową praktyką była obrona pracy licencjackiej, jednak zgodnie z deklaracjami władz jednostki nastąpi w tej kwestii zmiana. Egzamin praktyczny przeprowadzany jest indywidualnie w formie „próby pracy” w zakładach opieki zdrowotnej, w których studenci odbywali zajęcia dydaktyczne. W jego trakcie student otrzymuje również pytania z tematyki dotyczącej kierunku studiów, co stanowi jednocześnie swego rodzaju substytut egzaminu teoretycznego. W przypadku egzaminu dyplomowego kończącego studia niestacjonarne „pomostowe” część praktyczna nie jest realizowana w placówkach ochrony zdrowia lecz polega na podaniu rozwiązania

problemu zdrowotnego pacjenta na podstawie opisu przypadku – co jest zgodne z uchwałą Kolegium Dziekanów wydziałów kształcących na kierunku Pielęgniarstwo i Położnictwo określającą zasady i warunki przeprowadzania części praktycznej egzaminu dyplomowego na studiach licencjackich uzupełniających tzw. pomostowych na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo. Formą egzaminu dyplomowego na studiach II° stopnia jest obrona pracy magisterskiej. Prace dyplomowe podlegają ocenie programu antyplagiatowego.

Przyjęte w Uczelni zasady dyplomowania studentów kierunku pielęgniarstwo należy ocenić jako w pełni właściwe. Pomimo tego, członkowie Zespołu Oceniającego zwracają uwagę władzom jednostki na możliwość uwzględniania w przyszłości zapisów uchwały Kolegium Dziekanów Wydziałów Nauk o Zdrowiu oraz Wydziałów Ochrony Zdrowia Uniwersytetów i Akademii Medycznych z dnia 12.12.2008 r., zgodnie z którą preferowaną formą pracy licencjackiej na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo jest praca o charakterze tzw. studium przypadku. Jednocześnie z uwagi na charakter studiów prace powinny mieć związek z szeroko rozumianą tematyką „pielęgniarstwa”.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia.

Efekty kształcenia zdefiniowane m.in. w sylwetce absolwenta, przewodnikach dydaktycznych (wyniki nauczania, cele i zadania dydaktyczno – wychowawcze), oraz wykazie praktycznych umiejętności zawodowych pozostają w pełnej zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru.

W realizacji procesu dydaktycznego na kierunku pielęgniarstwo w zakresie zajęć teoretycznych stosuje się takie metody kształcenia jak: wykłady, seminaria oraz ćwiczenia (np. w pracowniach umiejętności pielęgniarstkich czy jako lektoraty z języków obcych), ponadto na 3-letnich studiach licencjackich realizowane jest także tzw. samokształcenie kierowane (niestety nie jest ono dokumentowane, a jedyną formą weryfikacji jego realizacji są egzaminy przedmiotowe). Podczas zajęć teoretycznych wykorzystywane są nowoczesne techniki multimedialne, a także filmy oraz foliogramy. Program nauczania nie zakłada stosowania technik kształcenia na odległość. Zgodnie ze standardem nauczania odpowiednia część zajęć realizowana jest na bazie szpitalnej w formie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Studenci biorą ponadto aktywny udział w pracach działających na Uczelni / Wydziale studenckich kół naukowych.

Stosowane w kształceniu studentów kierunku pielęgniarstwo metody dydaktyczne należy ocenić jako właściwe. Zwraca się jedynie uwagę na sposób realizacji „języka migowego”, który w chwili obecnej prowadzony jest wyłącznie w formie wykładów.

3.1.1 Udogodnienia dla studentów niepełnosprawnych.

Uczelnia zwraca szczególną uwagę na potrzeby osób niepełnosprawnych, m.in. w pełni przystosowane jest dla ich potrzeb wybudowane w 2006 roku Centrum Dydaktyczne z salami ćwiczeniowymi, seminaryjnymi oraz aulami wykładowymi

W Uczelni powołane jest stanowisko Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych. Zakres jego obowiązków obejmuje m.in. bieżącą obsługę, organizowanie i zindywidualizowanie wsparcia niepełnosprawnych studentów i doktorantów oraz pracowników, promowanie aktywności zawodowej i sportowej studentów oraz inicjowanie i opiniowanie prac adaptacyjnych w budynkach WUM, w tym likwidację

barier architektonicznych i transportowych. W chwili obecnej na kierunku Pielęgniarstwo studiuje 22 osoby niepełnosprawne.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Opracowane zostały przewodniki dydaktyczne uwzględniające w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów: nazwę jednostki prowadzącej kształcenie, nazwę przedmiotu, liczbę godzin zajęć dydaktycznych (w tym wykładów, ćwiczeń, seminariów, samokształcenia, zajęć praktycznych i praktyk zawodowych), punktację ECTS, zakładane cele dydaktyczno - wychowawcze przedmiotów, treści programowe, tematykę samokształcenia, formę i warunki zaliczenia przedmiotów (osobno dla poszczególnych form zajęć), zakładane efekty kształcenia, nazwiska osób odpowiedzialnych za realizację przedmiotu oraz wykaz literatury obowiązkowej. Za niedociągnięcie należy uznać brak wykazu literatury uzupełniającej oraz fakt, iż w przypadku sylabusów dotyczących przedmiotów kierunkowych realizowanych w formie części klinicznej i pielęgniarstwa treści programowe (zwłaszcza wykładów) dotyczą w wielu przypadkach wyłącznie tzw. kliniki – np. w „chirurgii i pielęgniarstwie chirurgicznym”. Brak jest ponadto programów nauczania dla poszczególnych poziomów studiów pomostowych. Merytorycznie treści zawarte w sylabusach należy ocenić wysoko.

W sposób właściwy opracowane zostały osobno programy praktyk zawodowych z poszczególnych przedmiotów. Uzupełnieniem programów nauczania są dzienniczki zawierające wykaz praktycznych umiejętności zawodowych, które student powinien nabyć w trakcie praktycznej nauki zawodu.

Programy nauczania opracowane są w formie zwartej, a na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż swobodny dostęp do nich jest możliwy m.in. poprzez internet.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Zajęcia praktyczne oraz praktyki zawodowe odbywają się w zakładach opieki zdrowotnej oraz w placówkach nauczania i wychowania na mocy podpisanych długoterminowych umów o współpracy. Ilość oddziałów, w których prowadzone są zajęcia, ich różnorodność, a zwłaszcza fakt, iż są tzw. „bazą własną” Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, choć naturalna z punktu widzenia Uczelni, jednak w kontekście możliwości krajowych uczelni wyższych prowadzących studia na kierunku pielęgniarstwo – budzi szczególne uznanie. Zajęcia praktyczne prowadzone są pod kierunkiem nauczycieli akademickich posiadających prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położnej (w przypadku zajęć z położnictwa) oraz w zdecydowanej większości przypadków minimum tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa (choć są tu wyjątki). Zwraca uwagę powierzenie znacznej części zajęć praktycznych (1/3) nauczycielom akademickim posiadającym prawo wykonywania zawodu lekarza, co jest niezgodne z § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 15 kwietnia 2002 r. w sprawie standardów kształcenia pielęgniarzy i położnych w szkołach wyższych i wyższych szkołach zawodowych. Nadzór nad prowadzeniem zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych z poszczególnych przedmiotów sprawują bezpośrednio odpowiadające za ich realizację zakłady np. Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego i Transplantacyjnego, Zakład Pielęgniarstwa Klinicznego, Zakład Nauczania Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

Na studiach „pomostowych” praktykowane jest zaliczanie studentom części zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych na podstawie doświadczenia zawodowego, zgodnie z Uchwałą nr 24/04 Krajowej Rady Akredytacji Szkolnictwa Medycznego z dnia 18 listopada 2004 r. w sprawie zasad zaliczania zajęć praktycznych i praktyk zawodowych

na studiach zawodowych na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo, które mogą trwać krócej niż 6 semestrów.

Dokumentami potwierdzającymi realizację zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych są m. in. studenckie, indywidualne książki praktyk zawodowych oraz dzienniczki z wykazem praktycznych umiejętności zawodowych nabywanych w trakcie studiów (potwierdzone przez prowadzących zajęcia).

Praktyki zawodowe prowadzone są zgodnie z ramowymi programami praktyk zawodowych, opracowanymi osobno dla poszczególnych przedmiotów i stopni studiów, zwraca jednak uwagę częsty brak znajomości tematyki poszczególnych zajęć zarówno przez prowadzących jak i studentów – uwaga dotycząca hospitacji zajęć, załącznik nr 4. Nauczyciele praktycznej nauki zawodu nie prowadzą własnej dokumentacji dotyczącej zrealizowanych zajęć dydaktycznych (np. w formie dzienników), która potwierdzałaby fakt realizacji poszczególnych tematów zajęć oraz frekwencję studentów,

Uwaga dotycząca realizacji praktyk zawodowych z pielęgniarstw chirurgicznego, internistycznego i pediatrycznego po pierwszym roku studiów – pkt 1.3.

Uwaga dotycząca liczebności grup studenckich na zajęciach praktycznych – pkt 3.4

Uwaga dotycząca odczuć studentów ze zrealizowanych zajęć praktycznych, praktyk zawodowych – opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym, część VII.

3.4 Ocena organizacji studiów.

Organizacja studiów nie odbiega od rozwiązań powszechnie przyjętych w szkołach wyższych. Rok akademicki rozpoczyna się nie później niż 1 października i trwa nie dłużej niż do 30 września następnego roku kalendarzowego, a przypadkach nieparzystej ilości realizowanych semestrów studia trwają do końca lutego odpowiedniego roku kalendarzowego. Każdy rok akademicki podzielony jest dwa semestry kończące się sesjami egzaminacyjnymi (zimową oraz letnią). Studia odbywają się według planów studiów i programów nauczania, natomiast przed rozpoczęciem każdego semestru studiów do wiadomości studentów podawany jest szczegółowy harmonogram zajęć. Zajęcia praktyczne realizowane są w blokach w miesiącach od października do czerwca natomiast praktyki zawodowe podobnie oraz dodatkowo w okresie wakacyjnym. Na studiach niestacjonarnych kształcenie odbywa się w trybie zjazdów (w zależności od roku studiów od 14 do 15 zjazdów w semestrze). W trakcie zjazdów zajęcia odbywają się w piątki w godzinach popołudniowych, oraz w soboty i niedziele. Studenci mają zapewniony dostęp do aktualnych informacji nt. oferty kształcenia na stronie internetowej uczelni.

Liczebność grup studenckich wynika ze specyfiki programu nauczania oraz wymogów procesu dydaktycznego. Wykłady prowadzone są łącznie dla wszystkich studentów danego roku, z tym, że na roku liczącym ponad 150 studentów można prowadzić zajęcia w dwóch grupach wykładowych, seminaria, lektoraty języków obcych i ćwiczenia z przedmiotów kształcenia ogólnego (humanistyczno - teoretyczne) prowadzone są w grupach minimum 20-osobowych, ćwiczenia z przedmiotów podstawowych (anatomia, histologia, biologia, biofizyka, chemia, biochemia, fizjologia), ćwiczenia z informatyki oraz inne ćwiczenia, prowadzi się w grupach minimum 10-osobowych, natomiast zajęcia praktyczne i śródroczne praktyki zawodowe odbywają się w grupach 8-osobowych. Przyjęte rozwiązania należy uznać za poprawne, choć zwraca uwagę, że w tym ostatnim przypadku nie zawsze przestrzegane są zapisy uchwały Krajowej Rady Akredytacji Szkolnictwa Medycznego Nr 8/II/06 z dnia 23 marca 2006r., zgodnie z którą zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe realizowane m.in. w oddziałach intensywnej terapii,

pediatrycznych, sali porodowej oraz w podstawowej opiece zdrowotnej prowadzone powinny być w grupach nie przekraczających 3-4 studentów.

Ocenę organizacji procesu kształcenia na wizytowanym kierunku obniża fakt prowadzenia zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych nierzadko od godziny 7.00 do 19.30 / 20.15 (początkowo zajęcia praktyczne do godziny 13.00, następnie od 14.00 zajęcia teoretyczne).

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Analiza przyjętej koncepcji kształcenia oraz sposobu jej realizacji, pozwala stwierdzić, iż pomimo pewnych uwag, spełnione są najważniejsze warunki pozwalające na właściwe prowadzenie procesu dydaktycznego zorientowanego na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia:

- sylwetki absolwenta studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku pielęgniarstwo są zgodne z wymaganiami określonymi w standardach kształcenia,
- studia pierwszego stopnia prowadzone są zgodnie z obowiązującymi standardami,
- zwraca uwagę fakt przeznaczenia większej ilości godzin na wykłady z części klinicznych przedmiotów kierunkowych kosztem części pielęgniarstkich,
- na poziomie B studiów pomostowych zbyt dużą liczbę godzin przeznaczono na realizację zajęć teoretycznych,
- na studiach drugiego stopnia brak jest wymaganej oferty tzw. zajęć „do wyboru”, przy czym w odniesieniu do studiów stacjonarnych liczba godzin tych zajęć powinna przekraczać 290, a na niestacjonarnych 130,
- w chwili obecnej łączna liczba godzin zajęć na stacjonarnych studiach drugiego stopnia wynosi 754, co jest niezgodne z właściwym standardem kształcenia, który określa tę liczbę na minimum 1300 (na niestacjonarnych odpowiednio 734 i 780), przy czym uczelnia przedstawiła już skorygowane (i poprawne w tym zakresie) plany studiów, które będą obowiązywać od przyszłego roku akademickiego,
- plany studiów zasadniczo w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów, a jedyne wątpliwości dotyczą czasu rozpoczęcia realizacji praktyk zawodowych z pielęgniarstw chirurgicznego, internistycznego i pediatrycznego,
- jakość sylabusów opracowanych dla kierunku pielęgniarstwo jest wysoka, a za jedyne niedociągnięcia uznać należy brak wykazu literatury uzupełniającej oraz fakt, iż w przypadku przedmiotów kierunkowych realizowanych w formie części klinicznej i pielęgniarstkiej treści programowe dotyczą często wyłącznie tzw. kliniki; brak jest ponadto programów nauczania dla poszczególnych poziomów studiów pomostowych,
- programy nauczania opracowane są w formie zwartej,
- zwraca pozytywną uwagę możliwość swobodnego dostępu do programów nauczania m.in. poprzez ogólnodostępną sieć internetową,
- opracowany system ECTS jest w pełni zgodny z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu MNiSzW z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz. U. Nr 187, poz. 1385),
- realizacja tzw. samokształcenia kierowanego nie jest dokumentowana,
- stosowane w kształceniu studentów kierunku pielęgniarstwo metody dydaktyczne należy ocenić jako właściwe; zwraca się jedynie uwagę na sposób realizacji „języka migowego”, który w chwili obecnej prowadzony jest wyłącznie w formie wykładów,

- sugeruje się rozważenie powierzenia wszystkich zajęć praktycznych osobom posiadającym prawo wykonywania zawodu pielęgniarki,
- sugeruje się rozważenie powołania formalnych koordynatorów przedmiotów,
- liczebność grup studenckich realizujących ćwiczenia w laboratoriach i pracowniach umiejętności pielęgniarskich, a także odbywających zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe jest prawidłowa, sugeruje się jednak rozważenie zmniejszenia grup realizujących zajęcia w oddziałach intensywnej terapii, pediatrycznych, sali porodowej oraz w podstawowej opiece zdrowotnej,
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu nie prowadzą własnej dokumentacji dotyczącej zrealizowanych zajęć dydaktycznych np. w formie dzienników,
- w odniesieniu do wykazu praktycznych umiejętności zawodowych, których nabywanie potwierdzone jest przez nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne, sugeruje się dokonanie rozdzielenia zaliczeń umiejętności opanowywanych w trakcie ćwiczeń w pracowniach, na zajęciach praktycznych oraz podczas praktyk zawodowych,
- system weryfikacji etapowych osiągnięć studentów na kierunku pielęgniarstwo należy ocenić jako właściwy,
- oceniane prace licencjackie / magisterskie w pełni spełniają wymagania stawiane pracom dyplomowym,
- przyjęte w Uczelni zasady dyplomowania studentów kierunku pielęgniarstwo są prawidłowe, uszczegółowiony powinien jednak zostać regulamin przeprowadzania egzaminu dyplomowego, w tym egzaminu praktycznego z przygotowania zawodowego oraz egzaminu końcowego na studiach „pomostowych”,
- zwraca uwagę duży odsiew studentów spowodowany niepodjęciem studiów lub niezłożeniem pracy dyplomowej – sugeruje się podjęcie działań mających na celu bardziej staranny system selekcji kandydatów na studia, jak również odnoszących się do terminu wyboru promotorów i tematów prac dyplomowych.
- sugeruje się wyznaczenie popołudniowych godzin pracy dziekanatu w ciągu przynajmniej jednego dnia roboczego, a także objęcie harmonogramem pracy jednego spośród dwóch dni weekendowych.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

1) Struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości.

I. Badanie jakości procesu kształcenia:

- A. Ustalenie (następnie okresowa weryfikacja) szczegółowych celów kształcenia dla każdego przedmiotu – (jest warunkiem dla określenia wymagań egzaminacyjnych, a szczególnie – wymagań dla progu ZDAŁ / NIE ZDAŁ);
- B. Ustalenie (następnie okresowa weryfikacja) wymagań egzaminacyjnych dla każdego przedmiotu, w tym – określenie wymagań dla progu;
- C. Analiza jakości formalnej narzędzi egzaminacyjnych i zastosowanych zasad oceniania (czy i z jaką precyzją stosowane egzaminy pozwalają mierzyć jakość opanowania wiedzy i umiejętności w zakresie każdego przedmiotu);
- D. Analiza merytorycznej zawartości narzędzi egzaminacyjnych (czy pozwalają na ocenienie stopnia realizacji celów nauczania każdego przedmiotu);

- E. Analiza wynikowej jakości nauczania na podstawie ocen wystawionych studentom;
- F. Analiza kadrowych, lokalowych i materiałowych warunków nauczania każdego przedmiotu (z uwzględnieniem wyników ankiety [p. 2.A]).
- G. Analiza zbiorcza kadrowych, lokalowych i materiałowych warunków kształcenia na każdym kierunku studiów (z uwzględnieniem wyników ankiet [p. 2.B i 2.C]).

2. Badania ankietowe studentów:

- A) Ankieta „Studenckiej oceny jakości nauczania” – do oceny poszczególnych przedmiotów – realizowana przez cały okres studiów, realizowana w wersji papierowej do roku akademickiego 2007/2008, jako ankieta ogólnouczelniana, pod patronatem Senackiej Komisji Dydaktycznej oraz Samorządu Studentów WUM.
- B) Ankieta „Zadowolenie ze studiowania” – adresowana do kończących studia (najlepiej w okresie posiadania absolutorium).
- C) Ankieta „Kształtowanie postaw studentów podczas studiów I-go stopnia” obejmuje następujące zagadnienia: motywację wyboru zawodu, postawy wobec aspektów etycznych zawodu, postawy wobec własnej grupy zawodowej, postawy wobec możliwości rozwoju zawodowego oraz postawy wobec nauki/wiedzy w danej dziedzinie. Badanie dwuetapowe: na początku I-go roku studiów oraz na końcu III-go roku studiów.
- D) W chwili obecnej trwają zaawansowane prace na forum Rady Wydziału nad opracowaniem i wdrożeniem (2010-2011): badań jakości kształcenia (pkt. 1. A – G) oraz ostatecznym kształtem merytorycznym ankiet dla studentów. Badania ankietowe rozpoczną się od października 2010 roku.

2) Okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów, dokonuje Rada Programowa odpowiedniego kierunku studiów, której przewodniczy Prodzikan ds. danego kierunku. Pozostali uczestnicy Rady Programowej to członkowie wchodzący w skład minimum kadrowego oraz starosta roku danego kierunku studiów.

3) Ocenianie studentów następuje w drodze egzaminów i zaliczeń testowych.

- a. Ocena ciągła, której nauczyciel dokonuje podczas całego procesu nauczania, opierając się na efektach kształcenia i analizowaniu postępów studenta różnymi metodami i formami – ustnej, pisemnej, mieszanej;
- b. Ocena końcowa oparta na sprawdzeniu wiedzy studenta w formie egzaminu końcowego, zaliczenia końcowego z oceną bądź zaliczenia semestralnego, co udokumentowane jest w indeksie, karcie egzaminacyjnej i protokole egzaminacyjnym. Forma egzaminu przedstawiona studentowi na początku realizowania przedmiotu oraz dostosowana do treści kształcenia, zdefiniowanych metod i efektów kształcenia.

4) Zapewnieniem jakości kadry dydaktycznej zajmuje się Wydziałowa Komisja ds. Oceny Nauczycieli Akademickich, w której skład wchodzi: przewodniczący – Prodzikan Wydziału Nauk o Zdrowiu oraz sześciu wybranych przedstawicieli nauczycieli akademickich (samodzielni i niesamodzielni pracownicy naukowcy). Ocena dokonywana jest co cztery lata w oparciu o skonstruowany specjalnie do tego celu Arkusz Oceny Nauczyciela Akademickiego.

- 5) **Wsparcie dla studentów** Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego stanowią Opiekunowie roku na każdym kierunku, poziomie i trybie studiów oraz Prodziekani ds. odpowiedniego kierunku i Dziekani Wydziałów. Studenci otrzymują wsparcie: socjalne wg zasad zamieszczonych w odrębnych przepisach; wartościujące – uzyskiwane stypendia naukowe wg zasad określonych w odrębnych przepisach; emocjonalne – uzyskiwane systematycznie od opiekuna roku, w którego zakresie obowiązków jest bieżące reagowanie na problemy życiowe i uczelniane studentów.
- 6) **System informacyjny** dotyczący gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiąganych przez studentów, jest opracowywany równoległe z ankietami 2A, 2B i 2C. Jego uruchomienie jest planowane na 01.10.2010 roku.
- 7) **Miejsce publikowania** wszelkich informacji dotyczących Wydziału Nauki o Zdrowiu, jest Internetowa Witryna Wydziału (<http://wnoz.wum.edu.pl/>)

2. **Opinie prezentowane na spotkaniach.**

2.1. **Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni (z części studenckiej).**

Studenci informują, że nie mieli okazji wypełniać ankiet dydaktycznych, a swoje sugestie zgłaszają Staroście Roku lub osobiście osobie odpowiedzialnej za przedmiot. Jednocześnie członkowie Zarządu Samorządu Studentów wskazują, że czynione są starania w formułowaniu ankiety elektronicznej, mającej zastąpić dotychczasowy system papierowej ankietyzacji.

2.2. **Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.**

Podczas spotkania z nauczycielami akademickimi podkreślali oni, iż w chwili obecnej funkcjonowanie systemu zapewnienia jakości (w tym zwłaszcza element ankietyzacji studentów) jest niewystarczające (zwłaszcza w odniesieniu do studiów niestacjonarnych), są oni jednak poinformowani, iż trwają na Wydziale bardzo zaawansowane prace nad jego usprawnieniem.

3. **Informacja na temat działalności Biura Karier.**

Biuro Karier WUM działa w strukturze Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia. Deklarowaną misją Biura jest przygotowywanie i wspieranie zarówno absolwentów jak i studentów Uczelni w procesie planowania i realizacji kariery zawodowej. Do jego zadań należy m.in.:

- zapewnienie studentom i absolwentom aktualnej i profesjonalnej informacji na temat medycznego rynku pracy (udostępnianie ofert pracy w kraju i za granicą, w tym tak pracy dorywczej i w ramach wolontariatu),
- kształtowanie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy odpowiadającej ich kwalifikacjom i aspiracjom (poprzez prowadzenie szkolenia np. dotyczących przygotowania do procesu poszukiwania pracy czy poświęconych technikom radzenia sobie ze stresem),
- nawiązywanie trwałej współpracy z pracodawcami (m.in. poprzez coroczną organizację Medycznych Targów Pracy - jedynej tego typu imprezy adresowanej do studentów i absolwentów uczelni medycznych w Polsce).

Działalność Biura Karier WUM należy ocenić bardzo wysoko.

Wymagania dotyczące funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Nauk o Zdrowiu są spełnione obecnie w stopniu znaczącym, a na szczególne pozytywne podkreślenie zasługują działania władz Uczelni oraz Wydziału dotyczące planów dalszego jego usprawnienia (analiza danych, systemy informacyjne). Sugeruje się wprowadzenie w przyszłości ankiet studenckich dotyczących zindywidualizowanej oceny nauczycieli akademickich.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Tabela nr 3. Liczba nauczycieli akademickich jednostki.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	16 (6)	8 (4)	5 (1)	1	2
Doktor habilitowany	16 (7)	13 (6)	1 (1)	1	1
Doktor	78 (19)	51 (18)	14 (1)	3	10
Pozostali	102	54	42	2	4
Razem	212 (32)	126 (28)	62 (3)	7	17

* w nawiasie podano dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego

Tabela nr 4. Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	5	1	-
2006	10	-	3
2007	5	1	1
2008	4	1	-
2009	6	-	-
Razem	30	3	4

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

Zarówno formalno-prawne, jak i merytoryczne wymagania dotyczące nauczycieli akademickich wchodzących w skład minimum kadrowego są spełnione, w tym zwłaszcza w odniesieniu do warunków określonych w § 5 ust. 4 oraz § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Zespół 34 nauczycieli akademickich zgłoszony jako minimum kadrowe reprezentuje łącznie

szerokie spektrum komplementarnych specjalności obejmujących różnorodny zakres tematyczny ocenianego kierunku studiów. Jedyne zastrzeżenie dotyczące minimum kadrowego i będące przyczyną braku jego wyróżniającej oceny, dotyczy ilości pielęgniarek wchodzących w jego skład – jest to tylko jedna osoba.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku studiów pielęgniarstwo do liczby studentów spełnia wymagania § 11 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia i wynosi 1: 59 przy wymaganym 1:60.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych.

Poszczególne przedmioty przyporządkowane są nauczycielom akademickim w zdecydowanej większości przypadków w sposób prawidłowy, z zachowaniem § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 15 kwietnia 2002 r. w sprawie standardów kształcenia pielęgniarek i położnych w szkołach wyższych i wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 499), zgodnie z którym nauczanie przedmiotów z pielęgniarstwa i położnictwa oraz praktyki prowadzą nauczyciele akademicy, posiadający prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa, położnej oraz minimum roczną praktykę zawodową, zgodną z nauczaniem przedmiotem. Wątpliwości dotyczą realizacji:

- a) 1/3 zajęć praktycznych przez nauczycieli akademickich posiadających prawo wykonywania zawodu lekarza; sugeruje się rozważenie powierzenia całości zajęć praktycznych osobom nauczycielom posiadającym prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa,
- b) kształcenia w zakresie podstaw pielęgniarstwa przez osoby nie posiadające prawa wykonywania zawodu pielęgniarstwa,
- c) kształcenia w zakresie filozofii i etyki zawodu pielęgniarstwa m.in. przez osobę nie posiadającą prawa wykonywania zawodu pielęgniarstwa,
- d) kształcenia w zakresie badań w pielęgniarstwie oraz prowadzenia seminarium magisterskiego wyłącznie przez politologa, biologa oraz farmaceutę; sugeruje się rozważenie powierzenia przynajmniej części zajęć dydaktycznych także pielęgniarcze (ew. lekarzowi),
- e) kształcenia w zakresie fizjologii człowieka oraz patologii niemal wyłącznie przez osoby nie posiadające pełnych do tego kwalifikacji; sugeruje się rozważenie powierzenia większej części zajęć dydaktycznych lekarzom (będącym osobami o najlepszym przygotowaniu merytorycznym do prowadzenia tych przedmiotów).

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie z nauczycielami akademickimi realizującymi zajęcia dydaktyczne na kierunku pielęgniarstwo WUM rozpoczęło od poinformowania ich o celu przeprowadzanej wizytacji. W spotkaniu, na prośbę zespołu wizytującego, nie uczestniczyli przedstawiciele władz Uczelni.

Grono pedagogiczne reprezentowane było przez 19 osób - wyłącznie pielęgniarek (w spotkaniu niestety nie uczestniczyli żaden lekarz). W trakcie spotkania podkreślano m.in.:

- dobrą bazę materialną uczelni, w tym ilość i wyposażenie pracowni,
- duże zrozumienie władz Wydziału wobec potrzeb prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku, np. w zakresie konieczności systematycznego doposażenia pracowni umiejętności pielęgniarских,
- nieco ograniczoną ilość sprzętu multimedialnego wykorzystywanego do prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- dobrą organizację studiów, w tym korzystne harmonogramy zajęć zapewniające właściwą higienę pracy umysłowej dla nauczycieli akademickich tzn. zakładające realizację nie więcej niż 8 godzin dydaktycznych dziennie (przy czym przy takiej ilości – 2 grupy studenckie),
- istnienie zróżnicowania co do rocznej ilości godzin prowadzonych zajęć dydaktycznych, np. istnienie sytuacji, w których nauczyciele realizują rocznie ponad 800 godzin (oczywiście osoby te nie podawały tej informacji w formie zarzutu),
- poczucie komfortu pracy wynikające ze świadomości, iż pracodawcą jest bardzo duża, solidna Uczelnia publiczna,
- możliwość wpływania na realizowane w uczelni programy nauczania,
- zróżnicowaną współpracę między nauczycielami realizującymi przedmioty w postaci części klinicznej i pielęgniarской,
- konieczność powołania formalnych koordynatorów przedmiotów,
- zbyt małą ilość godzin zajęć teoretycznych z części pielęgniarских poszczególnych przedmiotów kierunkowych (ograniczoną na rzecz części klinicznych),
- zbyt małą ilość godzin zajęć praktycznych realizowanych przez pielęgniarکی (ograniczoną kosztem zajęć praktycznych prowadzonych przez lekarzy),
- brak zasad, co do odpowiedzialności prawnej za wykonywane w zakładach opieki zdrowotnej zabiegi u pacjentów, przy czym podkreślano, iż rozwiązaniem byłoby wprowadzenie zasady posiadania części etatu w szpitalu (choć wg Zespołu Wizytującego rozwiązaniem tym mogłoby być również sformalizowanie zasad tzw. wolontariatu),
- przekonanie kadry, iż korzystną sytuacją z punktu widzenia jakości kształcenia byłoby wydłużenie czasu studiów I stopnia do 7 semestrów, a także wprowadzenie profilowanego kształcenia na studiach II stopnia (to drugie w opinii Zespołu Wizytującego możliwe w ramach tzw. godzin „do wyboru”),
- istnienie w Uczelni systemu wspierania rozwoju naukowego kadry dydaktycznej, w tym możliwość ubiegania się o pomoc finansową związaną z otwarciem przewodu doktorskiego lub związaną z chęcią uczestnictwa w konferencjach naukowych,

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Dokumenty znajdujące się w aktach są ułożone w porządku chronologicznym, są ponumerowane i zawierają pełen wykaz znajdujących się w nim dokumentów. We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia lekarskie brak jest natomiast zaświadczeń o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Dokonując oceny nauczycieli akademickich realizujących zajęcia dydaktyczne na kierunku pielęgniarstwo WNoZ WUM, należy stwierdzić, że:

- **spełnione są wymagania dotyczące minimum kadrowego,**
- **zwraca uwagę fakt, iż tylko jedna z osób stanowiących minimum kadrowe posiada prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa,**
- **w zdecydowanej większości przypadków powierzono prowadzenie zajęć dydaktycznych nauczycielom akademickim posiadającym właściwe kompetencje do realizacji tych przedmiotów – zaleca się przy tym jednak rozważenie uwag zawartych w punkcie 4,**
- **dokumentacja osobowa nauczycieli akademickich prowadzona jest w sposób prawidłowy,**
- **zwracają uwagę wątpliwości nauczycieli prowadzących zajęcia praktyczne w szpitalach, których nie są oni pracownikami, co do zasad odpowiedzialności prawnej za wykonywane przez nich zabiegi u pacjentów (rozważenie zasady posiadania części etatu w szpitalu lub sformalizowanie zasad tzw. wolontariatu).**

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej.

Wydział Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydaną na podstawie § 5 ust. 5 pkt. 3 rozporządzenia z dnia 17 października 2007 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków na działalność statutową posiada przyznaną III kategorię naukową. Pracownicy Wydziału Nauki o Zdrowiu byli w latach 2007-2009 autorami / współautorami ponad 570 prac naukowych w recenzowanych czasopismach medycznych, w tym ponad 80 w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej. Ponadto w okresie ostatnich 5 lat pracownicy Ci uzyskali łącznie 30 doktoratów, 3 habilitacje oraz 4 tytuły profesora. Na szczególne uznanie zasługuje ponadto przyznane Wydziałowi Nauki o Zdrowiu decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dniem 21 grudnia 2009 roku uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk o zdrowiu.

W bieżącym roku akademickim pracownicy Wydziału realizują 7 grantów tzw. ministerialnych, przy czym łączna kwota uzyskanego w latach 2007-09 finansowania wyniosła blisko 3 mln. złotych. Na podkreślenie zasługuje również funkcjonujący w Uczelni system wspierania naukowego rozwoju kadry dydaktycznej, czego wyrazem jest m.in. możliwość ubiegania się o granty naukowe oraz pomoc finansową związaną z otwarciem przewodu doktorskiego czy związaną z chęcią uczestnictwa w konferencjach naukowych. Nakłady na badania własne wyniosły w trzech ostatnich latach ponad 530 tys. złotych.

Należy wspomnieć również o aktywnym udziale jednostki w organizacji konferencji naukowych związanych tematycznie z ocenianym kierunkiem studiów (m.in. w 2008 r. organizacja 4-dniowej międzynarodowej konferencji „Astma-Alergia-POChP. Chory-Lekarz-Pielęgniarka”, w której udział wzięło ok. 400 osób), a także o licznych nagrodach i odznaczeniach uzyskiwanych przez pracowników Wydziału (m.in. prof. dr hab. Bruno Szczygieł – w roku 2007r. nagroda Ministra Zdrowia I stopnia za całokształt dorobku naukowego, prof. dr hab. Andrzej Krupienicz – w roku 2007r. nagroda Ministra Zdrowia za osiągnięcia dydaktyczne, dr Dariusz Kosson – w roku 2008, zespołowa nagroda ministra Zdrowia za osiągnięcia naukowe).

Działalność naukowa WNoZ budzi uznanie i zasługuje na wyróżnienie.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań badawczych w ramach licznych kół naukowych w obrębie Studenckiego Towarzystwa Naukowego (zwłaszcza: Studenckie Koło Naukowe Pielęgniarstwa, Koło Naukowe przy Zakładzie Podstaw Pielęgniarstwa, Studenckie Koło Pielęgniarstwa Pediatrycznego, Studenckie Koło Chirurgiczne, Studenckie Koło Naukowe Medycyny Paliatywnej). W ramach swojej działalności, studenci angażują się w liczne prace badawcze, formułują publikacje pogładowe, a także uczestniczą aktywnie w konferencjach ogólnopolskich oraz organizują własne – m.in. Warsaw Medical International Congress. Mają również możliwość podnoszenia kwalifikacji klinicznych poprzez udział w dyżurach medycznych na terenie zakładów opieki zdrowotnej.

3. Ocena współpracy międzynarodowej.

W ramach współpracy międzynarodowej Wydział umożliwia studentom kierunku pielęgniarstwo realizowanie kształcenia w ramach programu Sokrates/Erasmus w Holandii (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen - 3 miejsca), Hiszpanii, Portugalii (Escola Superior de Enfermagem de Calouste Gulbenkian de Lisboa – 2 miejsca, Universidade dos Acores) Finlandii (University of Kuopio, Finlandia – 3 miejsca), Estonii (Tartu Health Care College – 2 miejsca) oraz Turcji (Ondokuz Mayıs University - 2 miejsca). Ponadto w ramach ww. programu istnieje możliwość realizacji studiów na WNoZ przez studentów zagranicznych (10 miejsc), a także możliwość wyjazdu na ww. uczelnie partnerskie dla nauczycieli akademickich (6 miejsc). Ilość miejsc w ramach opisanego programu jest znacząca, choć zarazem nie duża w kontekście jednostki prowadzącej kształcenie ponad 2 tys. pielęgniarek. Na Wydziale nie są prowadzone studia w języku angielskim dla studentów zagranicznych (jak np. na kierunku lekarskim II Wydziału Lekarskiego)

Tylko nieliczni pracownicy jednostki biorą udział w międzynarodowych projektach badawczych (prof. dr hab. Bolesław Samoliński (program GATS), prof. dr hab. Andrzej Friedman), jednocześnie deklarowane finansowanie uzyskane (sumarycznie przez Wydział) w ramach programów międzynarodowych to około 350 tys. złotych. W chwili obecnej na kierunku pielęgniarstwo nie prowadzą zajęć dydaktycznych żadni wykładowcy zagraniczni.

Działalność naukowa Wydziału Nauk o Zdrowiu budzi uznanie i zasługuje na wyróżnienie.

Poziom umiędzynarodowienia jednostki ocenia się jako znaczący.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Bazę dydaktyczną dla studentów kierunku pielęgniarstwo Wydziału Nauki o Zdrowiu stanowią jednostki wchodzące w struktury Wydziału, a także jednostki innych Wydziałów WUM oraz tak zwana baza obca, czyli jednostki niewchodzące w skład struktury Uczelni.

Załącznik dodatkowy Nr VI a – Wykaz jednostek, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne na kierunku pielęgniarstwo WNoZ WUM.

Salę wykładowe, seminaryjne i ćwiczeniowe są estetyczne, wyposażone w środki audiowizualne, spełniają wszelkie wymogi nowoczesnej uczelni oraz stwarzają bardzo dobre warunki do realizacji procesu dydaktycznego. WNoZ dysponuje 25 rzutnikami multimedialnymi, 25 laptopami oraz ponad 60 komputerami.

Załącznik dodatkowy Nr VI b – Wykaz sal dydaktycznych wraz z wyposażeniem wykorzystywanych przez WNoZ w kształceniu studentów kierunku pielęgniarstwo.

Na terenie bazy własnej przy ul. Ciołka 27 znajduje się pięć pracowni umiejętności pielęgniarstwa umożliwiających realizację zajęć ćwiczeniowych w warunkach symulowanych. Urządzenie i wyposażenie pracowni zapewnia warunki do realizacji ćwiczeń z zakresu podstaw pielęgniarstwa i badań fizykalnych. Wyposażenie pracowni umiejętności pielęgniarstwa, pomimo iż odpowiada potrzebom kształcenia, wymaga systematycznego uzupełniania o nowoczesne pomoce dydaktyczne, umożliwiające kształcenie umiejętności zawodowych na wizytowanym kierunku na optymalnym i zgodnym z aspiracjami uczelni poziomie, w ilości dostosowanej do liczby studentów (m.in. modele, fantomy, symulatory - w tym niezbędne do realizacji przedmiotu „badanie fizykalne” w warunkach symulowanych).

Załącznik dodatkowy Nr VI c – Wyposażenie pracowni ćwiczeniowych Zakładu Podstaw Pielęgniarstwa.

Realizacja kształcenia w zakresie technologii informacyjnej prowadzona jest przez Zakład Informatyki Medycznej i Telemedycyny dysponującym 4 salami, z których każda wyposażona jest w 11 stanowisk komputerowych (stacjonarnych).

Dostęp do komputerów i Internetu na terenie Uczelni umożliwia sieć bezprzewodowa WiFi, obejmująca trzy sieci dostępne o różnych uprawnieniach. Pracownicy WUM oraz studenci logują się do sieci WiFi używając swojego loginu i hasła w Centralnym Systemie Autoryzacji. Studenci oraz pracownicy mogą ponadto korzystać z 3 webkiosków – wolno stojących stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, które są ulokowane: na parterze Rektoratu, na parterze i I piętrze Centrum Dydaktycznego.

Uczelnia dysponuje ponadto stołówką, barem oraz odpowiednim zapleczem sanitarno-higienicznym, adekwatnym do liczby studentów. Studenci mają możliwość zakupu zimnych i ciepłych napojów na terenie uczelni.

Jedynym obiektem sportowym będącym w posiadaniu Uczelni, jest niewielka i skromnie wyposażona sala gimnastyczna zlokalizowana przy ulicy Ciołka. Zajęcia wychowania fizycznego objęte wizytacją, prowadzone były w 20-osobowej grupie studentów, do dyspozycji których oddana została 1 szatnia wraz z łazienką i natryskami. Wielkość szatni uważa się za niewystarczającą. Znaczna część zajęć sportowych odbywa się ponadto poza bazą dydaktyczną uczelni. Są to najczęściej hale sportowe, sale fitness i siłownie zlokalizowane w różnych częściach Warszawy.

Uczelnia posiada 674 miejsca w trzech domach studenckich dla studentów polskich oraz zagranicznych. Jednym z postulowanych przez Władze Uczelni celów strategicznych jest zwiększanie liczby domów studenckich i zachęcenie w ten sposób kandydatów z innych rejonów Polski do podejmowania studiów w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym.

Biblioteka Główna Uniwersytetu jest zlokalizowana przy ul. Oczki 1. Jest ona otwarta od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 – 20.00 oraz w soboty od 8.00 do 14.00. W skład kompleksu biblioteki wchodzi: Wypożyczalnia Międzybiblioteczna, Wypożyczalnia Studencka, Czytelnia Główna, Czytelnia Czasopism oraz Multimedialna

Czytelnia Internetowa. W pomieszczeniach biblioteki dostępne są bezpłatne broszury informacyjne zarówno w języku polskim jak i angielskim, ułatwiające korzystanie z zasobów i systemów informatycznych biblioteki. Biblioteka Uniwersytetu posiada stronę internetową, na której zainteresowani studenci mogą znaleźć wszelkie niezbędne informacje na temat zasad funkcjonowania biblioteki i korzystania z jej zasobów, obowiązujące regulaminy, a także katalogi elektroniczne. Studenci mają możliwość korzystania drogą elektroniczną z wielu baz naukowych, w tym bazy ProQuest zawierającej osobny segment dla studentów pielęgniarstwa, czy bazy UpToDate. W bibliotece wyodrębnione zostały pomieszczenia czytelnia posiadającej blisko 100 oświetlonych miejsc do pracy własnej studentów, 11 stanowisk komputerowych posiadających dostęp do Internetu oraz wyposażonych w niezbędne oprogramowanie, a także 4 stanowiska z dostępem do katalogu elektronicznego. Zbiory Biblioteki Głównej liczą 309 546 jednostek, w tym 725 wideokaset i 100 starych druków. Na bieżąco wpływa 312 tytułów czasopism polskich i 94 tytuły zagraniczne. Biblioteka posiada dostęp do 4 615 tytułów czasopism elektronicznych i 223 tytułów książek elektronicznych. Biblioteka dysponuje 2 czytelniami (92 miejsca), gdzie rocznie udostępnianych jest około 50 000 jednostek. Biblioteka zapewnia dostęp do baz danych: Science Direct, Platforma Ebsco, ISI Web of Knowledge, ProQuest, Scopus, Embase, Polska Bibliografia Lekarska, Bibliografia Pracowników WUM, Cochrane Library, Kolekcja czasopism STM wydawnictwa Wiley-Balckwell, Kolekcja czasopism wydawnictwa LWW.

Biblioteka Wydziału Nauk o Zdrowiu wchodzi w skład kompleksu bibliotecznego jako filia Biblioteki Głównej. Posiada ona 24 miejsca do pracy własnej studentów, 1 stanowisko komputerowe.

W trakcie budowy jest nowy kompleks biblioteczny zlokalizowany w obrębie kampusu przy ul. Banacha.

Załącznik dodatkowy Nr VI d – Wykaz podręczników dostępnych dla studentów kierunku pielęgniarstwo WNoZ WUM.

Załącznik dodatkowy Nr VI e – Wykaz czasopism drukowanych prenumerowanych przez bibliotekę WNoZ WUM.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.

W opinii studentów ocenianego kierunku studiów:

- liczba oraz jakość obiektów, w których realizowane są zajęcia teoretyczne jest w ich przekonaniu wystarczająca,
- liczba punktów gastronomicznych w budynkach Uczelni, a także znajdujących się na korytarzach aparaty do napojów jest wystarczająca, a obowiązujące ceny uważa się za przystępne,
- wysokości opłat za domy studenckie jest adekwatna do panujących w nich warunków,
- dostępność do obiektów sportowych oraz liczba sprzętu sportowego jest niesatysfakcjonująca,
- standard zaplecza socjalnego oferowanego studentom w trakcie odbywania zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych na terenie warszawskich zakładów opieki zdrowotnej jest zróżnicowany, nawet w ramach tego samego szpitala. W opinii studentów najgorsze warunki socjalne panują w Wojewódzkim Szpitalu Bródnowskim oraz Centralnym Szpitalu Klinicznym MSWiA, gdzie studenci kilku grup jednocześnie pozostawiają swoje rzeczy w pomieszczeniach

pielęgniarskich, a do zajęć przygotowują się korzystając z ogólnodostępnych łazienek i korytarzy.

Spełnione są wymagania dotyczące dysponowania bazą dydaktyczną zapewniającą prawidłową realizację celów kształcenia, jak również wymagania dotyczące zapewnienia dostępu do biblioteki wyposażonej w literaturę zalecaną w ramach kształcenia na kierunku pielęgniarstwo:

- liczba i powierzchnia sal wykładowych, seminaryjnych, ćwiczeniowych, pracowni specjalistycznych i komputerowych jest dostosowana do liczby studentów,
- pomieszczenia dydaktyczne wyposażone są w odpowiadający współczesnym wymogom sprzęt audiowizualny, a pracownie komputerowe - w sprzęt komputerowy z odpowiednim oprogramowaniem,
- studenci mają zapewniony dostęp do komputerów i Internetu, także poza zajęciami dydaktycznymi, dla realizacji zadań pracy własnej,
- warunki realizacji praktycznej nauki zawodu zapewnione są w stopniu ponadstandardowym, min. w wyniku zawarcia długoterminowych umów z zakładami opieki zdrowotnej oraz w efekcie korzystania z doskonałej bazy własnej Uczelni,
- księgozbiór związany z kierunkiem pielęgniarstwo, chociaż obejmuje dużą liczbę egzemplarzy podstawowych pozycji, wskazanych, jako literatura podstawowa i uzupełniająca dla poszczególnych przedmiotów, to jednak w liczbie egzemplarzy - w stosunku do liczby studentów ograniczonej, nie zapewniającej swobodnego dostępu studentom,
- czytelnia wyposażona jest w podręczny, aktualny księgozbiór związany z wizytowanym kierunkiem studiów oraz odpowiednią do liczby studentów liczbę komputerów z dostępem do Internetu,
- liczba miejsc w czytelni jest dostosowana do liczby studentów,
- biblioteka i czytelnia otwarte są w dniach i godzinach dostosowanych do potrzeb studentów zarówno studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych.

Zaleca się:

- rozważenie podjęcia działań mających na celu wyodrębnienie pomieszczeń socjalnych dla studentów realizujących praktyczną naukę zawodu w zakładach opieki zdrowotnej,
- systematyczne uzupełnianie księgozbioru związanego z kierunkiem pielęgniarstwo (pozycje zarówno z grupy treści podstawowych, jak i kierunkowych).

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

1.1 Samorząd Studencki

Samorząd działa na podstawie „Regulaminu Samorządu Studentów AM”. Senat stwierdził jego zgodność z prawem Uchwałą nr 37/2009 z dnia 9 października 2006r. Treść regulaminu nie budzi zastrzeżeń.

Działania organów Samorządu Studenckiego koncentrują się na organizacji życia kulturalnego studentów. Angażują się również w prace nad systemem zapewnienia jakości kształcenia. Poprzez swoich przedstawicieli w organach kolegialnych opiniują oni akty prawne oraz programy studiów. Organom Samorządu Studenckiego zostało udostępnione pomieszczenie wyposażone w niezbędny sprzęt komputerowy oraz materiały biurowe. Kwota przeznaczona przez Władze Uczelni na działalność studentów w roku 2009

jest oceniana jako wystarczająca dla prawidłowego ich funkcjonowania. Organy Samorządu przy współpracy z organizacjami studenckimi przygotowują projekt podziału środków finansowych, poddawany do akceptacji Rektorowi Uczelni.

Z dokumentacji przedstawionej przez administrację uczelni wynika, iż reprezentacja studentów w Radzie Wydziału Nauk o Zdrowiu kształtuje się na poziomie 15%, w Senacie natomiast 22%. Liczba studentów w Radzie Wydziału nie spełnia określonego ustawą minimum 20%, stąd sugeruje się uzupełnienie składu o wymaganą liczbę przedstawicieli studentów. Przedstawiciele studentów zasiadają w Komisji Dyscyplinarnej oraz Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej w liczbie zgodnej z art. 213 pkt. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

1.2 Działalność organizacji studenckich.

W obrębie uczelni zarejestrowanych zostało wiele organizacji studenckich, które przyczyniają się do urozmaicenia życia studenckiego. Wiele inicjatyw podejmowanych przez wymienione organizacje, odbywa się przy współpracy z organami Samorządu Studenckiego. Ze względu na dużą liczbę obowiązkowych zajęć dydaktycznych, udział studentów kierunku pielęgniarstwo w życiu kulturalnym i społecznym, pomimo dużego zainteresowania, jest ograniczone.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

Z dokumentów udostępnionych przez administrację Uczelni wynika, że wymagania art. 174 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym dotyczące proporcji pomiędzy pulą środków przeznaczoną na stypendia socjalne, stypendia na wyżywienie, stypendia mieszkaniowe i zapomogi a tą, którą przeznaczono na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie, zostały zachowane. Wysokości świadczeń pomocy materialnej kształtują się następująco:

- stypendium socjalne (w zależności od dochodu netto) – 300,00 – 500,00 zł;
- stypendium mieszkaniowe – 200,00 zł;
- stypendium na wyżywienie - 150,00 zł;
- stypendium za wyniki w sporcie (w zależności od rodzaju osiągnięć) – określone w „Regulaminie przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pomocy materialnej” procent spośród 400,00 zł;
- stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych (w zależności od stopnia orzeczonej niepełnosprawności) - 100,00 – 300,00 zł;

Wysokość stypendium za wyniki w nauce, w zależności od uzyskanej przez studenta średniej ocen, kształtuje się na trzech poziomach: 300,00 zł, 450,00 zł i 700,00 zł, przy czym najwyższa kwota przysługuje studentom, którzy z egzaminów uzyskali średnią ocen 5,00. Minimalna średnia ocen uprawniająca do uzyskania stypendium za wyniki w nauce wynosi w zależności od kierunku i trybu studiów:

- dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (wieczorowych) pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo – 4,1 po pierwszym roku, 4,2 po drugim roku,
- dla studentów studiów niestacjonarnych (zaocznych) pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo – 4,2 po pierwszym roku, 4,3 po drugim roku,
- dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (wieczorowych) drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo – 4,5 po trzecim roku studiów pierwszego stopnia, 4,3 po pierwszym roku, 4,5 po drugim roku,

Wnioski o udzielenie świadczeń pomocy materialnej studenci składają w Sekcji Obsługi Studentów Biura Obsługi Działalności Podstawowej. Z informacji uzyskanej od studentów wynika, że pracownicy działu niechętnie udzielają pomocy i wskazówek

zainteresowanym. Większość składu Komisji Socjalnej Studentów i Odwoławczej Komisji Socjalnej Studentów, decydujących o przyznaniu świadczeń, zgodnie z art. 177 pkt. 3 ustawy, stanowią studenci. Zasady przyznawania świadczeń są w opinii studentów czytelne.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Opinie studentów zostały pozyskane podczas dwóch spotkań ze studentami realizującymi studia pierwszego oraz drugiego stopnia, zarówno w systemie stacjonarnym jak i niestacjonarnym. Wśród obecnych na sali byli również przedstawiciele organów samorządu studenckiego oraz studenci angażujący się w działalność kół naukowych. W spotkaniach wzięło łącznie udział około 50 studentów.

W pierwszym spotkaniu brali udział wszyscy członkowie Zespołu Oceniającego PKA, drugie zostało przeprowadzone przez eksperta studenckiego PKA - i nie uczestniczyli w nim pozostali członkowie Zespołu.

Spotkania rozpoczęto od poinformowania studentów o celu przeprowadzanej w uczelni wizytacji. Studenci wyrażali generalnie pozytywne opinie dotyczące warunków realizacji studiów w Uczelni, jednak znacząco duża była także ilość uwag krytycznych. I tak zastrzeżenia dotyczyły m. in:

- braku wyznaczonych szatni, w których studenci mogliby się przebierać przed zajęciami prowadzonymi w zakładach opieki zdrowotnej,
 - faktu realizacji zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych od godziny 7.00 do 19.30 /20.15 co nie sprzyja właściwej higienie pracy umysłowej,
 - sposobu prowadzenia zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych, podczas których zbyt często w przekonaniu studentów, zajmują się oni prostymi zadaniami typu ścielenie łóżek, a za mało nauką umiejętności specjalistycznych typu wykonywanie iniekcji, czy zgłębnikowanie żołądka,
 - realizacji zajęć z języka migowego wyłącznie w formie wykładów,
 - braku możliwości wyboru poziomu zaawansowania lektoratów z języka obcego,
 - zbyt małej ilości egzemplarzy podręczników dostępnych w bibliotece (w odniesieniu do liczby studentów)
 - braku opiekuna całości praktyk zawodowych,
 - zdarzających się sytuacji, w których kilka grup realizuje jednocześnie praktyki zawodowe pod kontrolą tylko jednego prowadzącego,
 - zróżnicowania kultury osobistej nauczycieli akademickich, a także ich sumienności w realizacji obowiązków dydaktycznych, przy czym zdecydowana większość negatywnych uwag dotyczyła prowadzących zajęcia lekarzy (np. w odniesieniu do przedmiotów: anatomia oraz położnictwo i ginekologia),
 - funkcjonowania sekcji spraw bytowych studentów,
 - niedostosowania godzin pracy dziekanatu do potrzeb studentów.
- Podczas spotkania z ekspertem studenckim studenci podkreślali ponadto:
- zamiar kontynuacji nauki w WUM na studiach drugiego stopnia,
 - brak możliwości korzystania z puli przedmiotów fakultatywnych,
 - fakt wysycenia programu studiów utrudniający pogłębianie zainteresowań poprzez aktywność w ramach kół naukowych, a także realizację pasji dzięki pracy na rzecz organizacji studenckich,
 - zadowolenie z szerokiego wachlarza ofert wymian zagranicznych, przyznając jednocześnie, iż w obawie przed dużą liczbą zaległości, rezygnują z aplikowania o wyjazd,
 - w odniesieniu do kontaktów z pracownikami Uczelni, zadowolenie z dużej dostępności Władz Wydziału oraz prowadzących zajęcia, zwracając jednocześnie

uwagę na brak szacunku płynący ze strony pracowników administracyjnych oraz ich niechęć do udzielania pomocy.

Uczelnia spełnia w znaczącym stopniu wymagania dotyczące organizacji życia studenckiego, sugeruje się przy tym dokonanie analizy uwag studenckich zawartych w punkcie 3 pod kątem ich zasadności (grupa liczyła jedynie 50 osób, opinie tej grupy mogą nie być w pełni reprezentatywne). Na wyróżnienie zasługuje możliwość udziału w pracach różnorodnych studenckich kół naukowych, działalność uczelnianych organizacji studenckich oraz stworzone przez Uczelnię możliwości udziału w studenckiej wymianie międzynarodowej. Zaleca się uzupełnienie składu Rady Wydziału o wymaganą liczbę przedstawicieli studentów.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Analizie dokumentacji poddano w szczególności: album studentów, księga dyplomów, protokoły egzaminu dyplomowego teczek osobowe studentów, indeksy oraz karty i protokoły egzaminacyjne. Album studenta prowadzony jest w formie elektronicznej, centralnie dla całej Uczelni w sposób prawidłowy. Księga dyplomów prowadzona jest oddzielnie dla każdego wydziału, co jest postępowaniem nieprawidłowym, podobnie jak sposób nadawania numeracji kolejnych dyplomów, które powinny być oznaczone tylko numerem kolejnym, nie zaś łamanym przez inne oznaczenia.

Analizie poddano losowo wybrane teczek studentów różnych lat studiów i systemów kształcenia. W analizowanych teczkach znajdują się dokumenty zgodne z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Jednakże w znacznej większości teczek brak jest potwierdzenia doręczenia decyzji administracyjnych jak np.: przyjęcia na studia bądź skreślenia z listy studentów.

W teczkach absolwentów znajduje się jeden egzemplarz pracy dyplomowej, recenzja pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego, dyplom ukończenia studiów oraz suplement do dyplomu. Brak jest natomiast potwierdzenia odbioru dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu.

W teczkach studentów przeniesionych do uczelni brak jest decyzji administracyjnych w rozumieniu art. 207 ust. 1 ustawy, tj. poprawnych decyzji w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.

Dokumentacja toku studiów prowadzona jest zasadniczo zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634), choć stwierdza się również uchybienia w dokumentacji np.: brak potwierdzeń doręczenia decyzji administracyjnych, brak potwierdzeń odbioru dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu, brak decyzji administracyjnych w rozumieniu art. 207 ust. 1 ustawy, tj. poprawnych decyzji w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego. Zaleca się także dokonanie zmian w zakresie prowadzenia księgi dyplomów oraz nadawania numeracji kolejnych dyplomów.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		X			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			X		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		X			
Cz. II	Efekty kształcenia		X			
Cz. V	Badania naukowe	X				
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
Cz. VI	Baza dydaktyczna		X			
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		
Cz. I, IV, VII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem			X		
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			X		

2. **Perspektywy utrzymania i rozwoju kształcenia na kierunku pielęgniarstwo Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego** ocenić należy jako bardzo dobre. Przemawia za tym fakt posiadania doskonałej bazy dydaktycznej (w tym zwłaszcza do realizacji praktycznej nauki zawodu) oraz licznej i doświadczonej kadry naukowo - dydaktycznej, ale przede wszystkim Władz Wydziału rozumiejących specyfikę kształcenia na ocenianym kierunku i zaangażowanych w pracę na rzecz ciągłego doskonalenia jego jakości. Wyrazem tego są m.in. deklarowane przez te Władze i w opinii Zespołu Oceniającego trafnie zdefiniowane plany jednostki na najbliższą przyszłość tj. rozwój bazy własnej (w tym tworzenie własnych klinik, w których studenci mogą odbywać zajęcia praktyczne), utworzenie studium doktoranckiego, ubieganie się o prawo nadawania stopnia dr hab. nauk o zdrowiu, poprawa współpracy z zagranicznymi ośrodkami i zwiększenie wymiany zarówno studentów jak i pracowników naukowych oraz usprawnienie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zaleca się jednocześnie rozważenie uwag zawartych w podsumowaniu części I ÷ VIII niniejszego raportu.

Za Zespół:

Prof. dr hab. n. med. Tadeusz Laudański